

Viite: Maa- ja metsätalousministeriön lausuntopyyntö 16.4.2008; MMM048:00/2004

SUOMEN ELÄINLÄÄKÄRILIITON LAUSUNTO KOSKIEN LUONNOSTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI ELÄINLÄÄKINTÄHUOLTOLAIKSI

Suomen Eläinlääkäriliitto ry esittää kunnioittaen lausuntonaan seuraavaa:

Lakiesitys on Suomen Eläinlääkäriliiton mielestä pääsääntöisesti kannatettava ja antaa hyvät lähtökohdat turvata eläinlääkintähuollon määrä ja laatu koko maassa. Eläinlääkäriliitto kannattaa esityksen keskeisiä ehdotuksia järjestää eläinlääkintähuollon tehtävät ja päivystys nykyistä laajemmilla alueilla ja tavoitetta selkeyttää valvontatehtävät. Myös lain soveltamisala on oikein määritelty, koska eläinlääkintähuolto on suorassa yhteydessä elintarvikevalvontaan ja eläintauti- ja eläinsuojeluvalvontaa hoitavat pääasiassa kunnaneläinlääkärit.

Eläinlääkäriliiton mielestä kehysbudjettiin varatut valvonnan määrärahat ovat erittäin tarpeelliset ja liitto pitää tärkeänä, että nämä määrärahat lisäävät valvontatehtävien henkilöresursseja.

2 § Soveltamisala

Eläinlääkäriliitto pitää tärkeänä, että ehdotuksen mukaisesti lain soveltamisalaan sisältyvät pääasiassa kunnaneläinlääkäreiden vastuulla olevat valvontatehtävät. Elintarvikkeiden turvallisuuden kannalta yhteys elintarvikevalvonnan ja eläinlääkintäpalveluiden välillä on oleellinen ja siten soveltamisalana elintarvikkeiden valvontaan liittyvät tehtävät oleellisia.

3 § Määritelmät

Kunnaneläinlääkäriin käsite tulee laissa määritellä siten, että sillä tarkoitetaan kuntaan virkasuhteessa olevaa eläinlääkärinä. Tällä varmistetaan se, että esimerkiksi terveysvalvonnan johtajan tai hygieenikon nimikkeellä toimiva eläinlääkäri kunnassa on oikeutettu tekemään kunnaneläinlääkärille kuuluvia virkatehtäviä.

Peruseläinlääkäripalveluihin tulee kuulua myös tavallisimmat, ei erityistä perehtyneisyyttä vaativat leikkaukset. Nämä voi rajata samoin kuin steriloinnit ja kastroinnit eli sellaisiin toimenpiteisiin, jotka on mahdollista suorittaa vallitsevissa olosuhteissa. Tavallisimpia leikkauksia voidaan odottaa eläinlääkäriltä, joka työtehtäväänään pääasiassa tekee praktiikkaa ja kuntalaisen tulee saada nämä palvelut myös kunnaneläinlääkäriltä. Lisäksi on ristiriitaista, että synnytysapu kuuluu peruseläinlääkäripalveluihin, mutta sektio ei ja vielä, että steriloinnit ja kastroinnit, jotka ovat leikkauksia, kuuluvat peruseläinlääkäripalveluihin, mutta muut leikkaukset rajataan pois.

Eläinlääkäriliiton mielestä on tärkeää, että lakiesitys turvaa peruseläinlääkäripalvelut kaikille kotieläimille. Jonkun kotieläinryhmän rajaaminen palveluiden ulkopuolelle olisi esimerkiksi eläinsuojelullisesta näkökulmasta kestäväntöntä.

10 § Kuntien suunnitelma

Eläinlääkäriliitto pitää hyvänä esitystä velvoittaa kuntia laatimaan suunnitelma eläinlääkintähuollon tehtävien hoidosta. Tällä suunnitelmalla voidaan saada resurssien riittävyys läpinäkyväksi ja osaltaan varmistaa lain edellyttämien tehtävien hoito käytännössä.

11 § Peruseläinlääkäripalvelu

Esitys valtakunnallisten eläinten terveydenhuolto-ohjelmien mukaisten palveluiden sisällyttäminen peruseläinlääkäripalveluihin on kannatettava esitys. Terveystuotto-työllä edistetään eläinten terveyttä ja hyvinvointia sekä parannetaan elintarvikkeiden laatua ja turvallisuutta ja siten toiminta on myös taloudellisesti kannattavaa sekä tuottajan että eläinlääkäripalvelujen järjestäjän kannalta. Tämän tehtävän resursointi on syytä huomioida myös kunnan eläinlääkintähuoltosuunnitelmassa.

12 § Kiireellinen eläinlääkäriapu

Eläinlääkäriliiton mielestä on kannatettavaa järjestää eläinlääkäripäivystys nykyistä suuremmilla alueilla. Tällä järjestelyllä yksittäisen eläinlääkärin työsidonaisuus pienenee, mutta koko maan kattava ympärivuorokautinen eläinlääkäriavun saatavuus turvataan. Nykyinen järjestelmä on haavoittuva ja esitetty muutos päivystykseen on välttämätön. Laissa tulee kuitenkin tarkemmin määritellä kuka on vastuussa maakunnallisten päivystysalueiden muodostumisesta.

Liiton mielestä myös eriytetty pieneläinpäivystys on kannatettava ja vastaa nykyajan vaatimuksia eläinlääkinnän tason suhteen. Myös eläinlääkäreiden työn kannalta on oleellista, että mahdollisimman suurelta osin kukin kunnaneläinlääkäri voi keskittyä kohtuulliseksi rajatun tehtäväkentän hoitamiseen, eikä esimerkiksi päivystysaikana joudu hoitamaan virka-aikaa laajempaa tehtäväkenttää. Laissa tulee myös selkeämmin vaatia eriytetyn pieneläinpäivystyksen järjestämistä ja sallia tästä poikkeuksia vain erityisen painavista syistä esimerkiksi hyvin harvaan asutulla alueella.

14 § Valvontatehtävien järjestämien

Lakiesityksen 2 §:ssä kuvataan eläinlääkintähuoltolain soveltamisalaan kuuluvista valvontatehtävistä säätävät lait ja näihin sisältyy myös tilatukijärjestelmän täytäntöönpanosta annettu laki (557/2005). Kyseessä olevaa lakia ei kuitenkaan mainita 14 §:ssä, jossa määritellään valvontatehtävien järjestäminen.

Eläinlääkintähuoltolaissa tulee selkeyttää myös tilatukijärjestelmään liittyvät valvontatehtävät siten, että näitä tehtäviä tekee asiakaspalveluun osallistumaton valvontaeläinlääkäri. Lain perusteluissakin esiintuotu kunnaneläinlääkäriin hankala kaksoisrooli valvontatehtävissä koskee myös suoraan maataloustukiin vaikuttavaa valvontaa. Tilatukijärjestelmän täytäntöönpanosta annettuun lakiin liittyvät valvontatehtävät tulee sisällyttää tähän valvontatehtävien järjestämistä käsittelevään pykälään.

16 § Palvelujen järjestäminen

Eläinlääkäriliiton mielestä on perusteltua, että kunta voi järjestää eläinlääkäripalvelut myös ostamalla ne yksityiseltä palveluntuottajalta. Vastuu palveluiden laadusta ja saatavuudesta tulee kuitenkin selkeästi säilyä kunnalla. Lisäksi liitto toteaa, että ostot yksityisiltä palveluntuottajilta vaativat kunnilta erityistä osaamista tarjousten arvioinnissa, jotta hankinnoilla voidaan taata käytännössä toimivat palvelut.

Liitto haluaa vielä kiinnittää huomiota siihen, että lailla tulisi velvoittaa kunta huolehtimaan siitä, että päivystysaikana on tarvittaessa käytettävissä myös virkavastuulla toimiva kunnallinen eläinlääkäri, joka voi tehdä hallinnollisia päätöksiä akuuteissa eläinsuojelu- ja eläintautitilanteissa.

17 § Toimitilat ja työvälineet

Pykälän ensimmäisen momentin perusteluissa todetaan, että viestintävälineistä kunnan olisi järjestettävä puhelinvastaaja ja matkapuhelin. Puhelinyhteyksien lisäksi pykälässä tarkoitettuja eläinlääkäripalveluja varten tulisi järjestää myös tietoliikenneyhteydet. Suuri osa tiedonvälityksestä nykypäivänä tapahtuu tietoliikenneyhteyksien välityksellä, eikä voida ajatella, että päivystävä eläinlääkäri olisi näiden yhteyksien tavoittamattomissa.

19 § Yksityisen eläinlääkäripalvelun tuottajan maksut ja korvaukset

Lakiesityksen mukaan yksityinen palveluntuottaja saa periä palveluistaan korvauksen kunnan vahvistaman taksan mukaan. Eläinlääkäriliiton mielestä on perusteltua, että yksityisten palveluntuottajien ei tarvitse noudattaa kunnaneläinlääkäritaksaa, mutta hinnoittelu ei saisi kuitenkaan asettaa asiakkaita tilanteisiin, joissa eläinlääkäriavun saamiselle olisi taloudellisia esteitä. Kustannusten realistinen arviointi kuntalaisen kannalta edellyttäneen kunnan vahvistaman taksan vertaamista kunnaneläinlääkäriin taksaan.

Kunnan tulisi eläinlääkintähuoltosuunnitelmaa laatiessaan selvittää myös asiakkaille aiheutuvat taloudelliset vaikutukset hankittaessa eläinlääkintäpalveluja yksityisiltä palveluntuottajilta.

21 § Kunnan osallistuminen eläinlääkäripalveluista aiheutuneisiin kustannuksiin

Eläinlääkäriliitto pitää hyvänä, että lakiesitys antaa kunnille mahdollisuuden osallistua eläinlääkäripalvelujen kustannuksiin. Tämä osaltaan turvaa eläinlääkäripalvelujen tasapuolisen saatavuuden erityisesti harvaan asutuilla alueilla. Päivystysalueiden laajeneminen tarkoittaa väistämättä sitä, että joillain alueilla eläinlääkäriapu on suhteellisen kaukana ja matkakustannukset siten kasvavat. Peruspalvelun kustannukset eivät kuitenkaan saisi muodostaa estettä palvelun saatavuudelle ja siten esimerkiksi eläinsuojelullisia ongelmia. Kunta tuleekin velvoittaa osallistumaan eläinlääkäripalveluiden matkasta aiheutuviin kustannuksiin siten, että eläinlääkäripalvelut ovat tasavertaisesti saatavissa.

22 § Korvaus valvontatehtävistä

Lakiesityksen perusteluosassa todetaan lisääntyvien valvontatehtävien edellyttämä resurssilisäys. Onkin erittäin hyvä ja tarpeellista, että valtion menokehykseen vuodesta 2009 alkaen on varattu määräraha 60 henkilötyövuoteen valvontatehtävissä. Määrärahalla on erittäin tärkeää saada lisäresursseja valvontatehtäviin, eikä ainoastaan rahoitusta olemassa olevin resurssein hoidettuihin tehtäviin. Muodostettavilta ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueilta voidaan edellyttää vähintään yhden asiakaspalveluun osallistumattoman valvontaeläinlääkärin viran perustamista. Tämä ei kuitenkaan estäisi tehtävien jakamista seudullisesti kunkin alueen kannalta tarkoituksenmukaisimmalla tavalla. Yhden henkilön ei siis olisi välttämätöntä toteuttaa koko valtion korvaamaa valvontaa, vaan tehtävät voitaisiin seutukunnassa jakaa useammalle henkilölle tai toisaalta valtion korvaamien tehtävien lisäksi valvontaeläinlääkäri voi toteuttaa myös kunnan vastuulle kuuluvia tehtäviä. Oleellista on valvonnan henkilöresurssien lisääntyminen ja tehtävien järkevä jakaminen yhteistoiminta-alueilla.

Jatkohoitomahdollisuus

Eläinlääkintähuoltolakia valmisteleavan työryhmän esityksessä oli mukana erikoistason jatkohoitomahdollisuus. Eläinlääkäriliitto pitää valitettavana tämän asian poisjäämistä lakiesityksestä. Jatkohoitomahdollisuus olisi mahdollista toteuttaa kunnan kannalta kustannustehokkaasti, koska eläinten omistajat maksaisivat hoidosta ja kunnan velvollisuudeksi jäisi ainoastaan palvelun olemassaolon resursointi. Erikoistason jatkohoitopaikkojen verkoston ei tarvitsisi olla kovin tiheä ja kustannukset voitaisiin jakaa useamman seutukunnan kesken. Eläinlääkäri ei voi eläinlääkärin ammatinharjoittamisesta annetun lain perusteella ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin, johon hänellä ei ole riittäviä tietoja ja taitoja. Kuitenkin kuluttajien odotukset lemmikkien hoidon suhteen ovat kasvaneet ja lemmikkien kansantaloudellinen ja –terveydellinen merkitys on suuri. Kuluttajat ovat valmiita maksamaan erityistason hoidosta ja tällaisten palvelujen saatavuus tulisi turvata maassa tasapuolisesti. Jatkohoitomahdollisuus on myös eläinlääkärin työn kannalta oleellista ja voi esimerkiksi vaikuttaa sijaisten saatavuuteen, koska tieto erityistason hoitomahdollisuudesta vähentää työn liiallista kuormittavuutta.

Suomen Eläinlääkäriliitto ry

Sanna Hellström
puheenjohtaja

Mika Leppinen
toiminnanjohtaja